

Sygn. akt I.Ca 336/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Krzysztof Derda
Sędziowie:	SSO Alicja Wiśniewska (spr.) SSO Cezary Olszewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa R. C.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z/s w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z/s w W. od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 19 czerwca 2019r., sygn. akt I C 26/19

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I., w ten sposób, że w miejsce kwoty 12 405,20 zł (dwanaście tysięcy czterysta pięć złotych 20/100) zasądza kwotę 11 429,90 zł (jedenaście tysięcy czterysta dwadzieścia dziewięć złotych 90/100);

II. Oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. Zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z/s w W. na rzecz powoda R. C. kwotę 1 800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji.

SSO Alicja Wiśniewska SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt I.Ca. 336/19

UZASADNIENIE

Powód R. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 12406,20 zł tytułem odszkodowania uzupełniającego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.05.2013 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty. Ponadto domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, iż w dniu 30.12.2012 r. zawarł z pozwanym umowę obowiązkowych ubezpieczeń rolnych, obejmującą m.in. ubezpieczenie budynków rolniczych, potwierdzoną polisą nr (...) na okres od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. Na podstawie tej umowy, ubezpieczeniem został objęty m.in. budynek gospodarczy z 1970 r., wykonany z bloczka z dachem z blachy. W przypadku tego budynku sumę ubezpieczenia określono na 30.000,00 zł, a zużycie na 32,8 %. W dniach 4-5 kwietnia 2013 r., na skutek dużych i ciągłych opadów śniegu doszło do szkody w tym budynku – uszkodzenia dachu. Szkada została zgłoszona pozwanemu, który przeprowadził postępowanie likwidacyjne, uznał swoją odpowiedzialność co do zasady za powstałą szkodę i wypłacił powodowi odszkodowanie w kwocie 4.264,26 zł. Powód nie zgadzał się z decyzją pozwanego uważając wypłaconą kwotę za zaniżoną i wystąpił do Sądu z żądaniem zasądzenia częściowego odszkodowania w kwocie 501 zł, które Sąd Rejonowy w Augustowie w sprawie sygn. akt I. C 577/16 uwzględnił w całości. W toku tej sprawy biegła sądowa T. T. sporządziła opinię na okoliczność wysokości szkody, z której wynika, że zamyka się ona kwotą 24032,99 zł. Przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej przez pozwanego do dopłaty na rzecz powoda pozostaje kwota dochodzona pozwem, od której nie powinna być odjęta wartość zużycia przedmiotowego budynku.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Twierdził, iż w toku postępowania likwidacyjnego przyjął odpowiedzialność za szkodę i wypłacił powodowi odszkodowanie w łącznej kwocie 11626,79 zł. Powyższa kwota została wypłacona na podstawie wydanej w toku poprzedniego postępowania sądowego opinii biegłego, jednakże po dokonaniu weryfikacji przez rzeczoznawców pozwanego z uwzględnieniem m.in. 40% współczynnika zużycia. Wypłacone odszkodowanie zostało ustalone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22.05.2003r.o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i w ocenie pozwanego, w pełni kompensuje doznaną szkodę.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2019r. Sąd Rejonowy w Augustowie, w sprawie sygn. akt I. C. 26/19 zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z/s w W. na rzecz powoda R. C. kwotę 12 405,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 14.05.2013r. do dnia 31.12.2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; a ponadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 238 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i prawne.

Wyrokiem z dnia 2.10.2017r. w sprawie I C 577/16 Sąd Rejonowy w Augustowie zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda R. C. kwotę 501 zł tytułem częściowego odszkodowania uzupełniającego za szkodę powstałą w jego budynku gospodarczym w związku ze zdarzeniem z 4/5 kwietnia 2013r., za skutki którego odpowiedzialność przyjął pozwany. Ostatecznie pozwany w związku z likwidacją szkody wypłacił powodowi kwotę 11626,79 zł.

Sąd Rejonowy powołując się na opinię biegłej sądowej z zakresu budownictwa T. T. sporządzonej w sprawie I C 577/16 oraz opinię ustną biegłej złożoną w toku niniejszej sprawy, ustalił iż wartość odtworzeniowa przywrócenia istniejącego stanu do stanu przed szkodą wyniosła 25608,49 zł brutto, a po odjęciu 1576,50zł - wartości drewna opałowego - 24031,99 zł brutto.

Zdaniem Sądu Rejonowego odpowiedzialność pozwanego za przedmiotowe zdarzenie została przesądzona w sprawach o sygn. akt I C 577/16 i Sąd orzekający w niniejszej sprawie jest z mocy art. 365 § 1 kpc związany wydanym wyrokiem.

Wobec ustaleń dokonanych przez Sąd w sprawie I C 577/16 oraz wartości szkody, która zgodnie z opinią biegłej T. T. wynosi kwotę 24301,99 zł brutto, przedmiotowe żądanie pozwu, zdaniem Sądu Rejonowego jest uzasadnione do kwoty 12405,20zł. Sąd nie dostrzegł potrzeby zasięgnięcia wiedzy specjalistycznej i dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego, gdyż zgromadzony w poprzedniej sprawie materiał dowodowy umożliwił poczynienie ustaleń i

wydania rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu. Skoro pozwany wykazał zasadność dochodzonego roszczenia, a otrzymał już z tego tytułu kwotę 11626,79zł powództwo podlegało uwzględnieniu do kwoty 12405,20zł. Mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które stanowią, że przy ustaleniu wysokości szkody uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody, jak również okres ubezpieczenia i datę powstania szkody, Sąd Rejonowy uznał, że niezasadne było obniżenie wartości odszkodowania o stopień zużycia technicznego budynku gospodarczego.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Natomiast o kosztach procesu orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz.265 j.t.) zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.

Apelację od powyższego wyroku wniosło pozwane Towarzystwo (...) S.A. z/s w W., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciło naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez niezasadne uznanie, że niezasadne było obniżenie wartości odszkodowania o stopień zużycia technicznego budynku gospodarczego, podczas gdy:

a) szkoda rozumiana jako koszty odbudowy budynku powinna być ustalana jako rzeczywiste koszty odbudowy z nowych materiałów ale pomniejszona o wskaźnik zużycia technicznego, w innym przypadku na koszt ubezpieczyciela powód uzyskałby więcej niż miał przed datą szkody, czyli lepszy stan budynku, niż przed szkodą,

b) w niniejszej sprawie Sąd ustalił odszkodowanie jako rzeczywisty koszt odbudowy budynku, a nie jako procent sumy ubezpieczenia, wobec czego zastosowanie wskaźnika zużycia technicznego jest konieczne,

c) szkodą jest różnica pomiędzy stanem tego przedmiotu przed i po zdarzeniu rodzącym odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń, a tę różnicę ma, co do zasady wyrównać odszkodowanie, wobec czego jeżeli przedmiotem ubezpieczenia był budynek z dachem zużytym w 40%, a na skutek zdarzenia losowego stan budynku pogorszył się, to ustalając wysokość szkody nie można pominąć faktu, że przed wypadkiem budynek był już zużyty w oznaczonym procencie, albowiem oznaczałoby to naruszenie reguł obowiązujących przy ustalaniu wysokości szkody, bowiem odszkodowanie nie może przewyższać szkody rzeczywiście wyrządzonej.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie w nieznacznej części.

Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny rozważył zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i poczynił prawidłowe, znajdujące należyte odzwierciedlenie w tym materiale ustalenia faktyczne, które Sąd odwoławczy w całości podziela i przyjmuje za swoje. Na aprobatę zasługują też wyprowadzone na podstawie tych ustaleń wnioski i ocena prawna. Korekta orzeczenia dokonana przez Sąd Okręgowy wynika z faktu, iż zdaniem Sądu Okręgowego ustalone odszkodowanie nie powinno uwzględniać podatku VAT od kosztów robocizny.

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Rejonowy nie dopuścił się przypisywanego mu uchybienia w postaci naruszenia art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz.U. z 2013r., poz. 392 ze zm.). Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż odszkodowanie w niniejszej sprawie winno być wyliczone z godnie z postanowieniami art.68 ust.1 pkt 2 w/w ustawy albowiem budynek został odbudowany.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się jedynie do sposobu wyliczenia odszkodowania w mieniu powoda, a mianowicie czy przy ustalaniu wysokości odszkodowanie winien być uwzględniony stopień zużycia budynku gospodarczego.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko prezentowane przez Sąd Rejonowy, iż w realiach sprawy niniejszej wysokość szkody w budynku gospodarczym powoda określić należało z pominięciem stopnia zużycia technicznego budynku, ustalonego przez biegłą T. T. na poziomie 40%. Z zapisów polisy ubezpieczeniowej wynika bowiem, że wartość budynku gospodarczego stanowiącego składową gospodarstwa rolnego powoda, strony postępowania ustaliły przy uwzględnieniu jego wieku i zużycia technicznego (32,8%), a zatem mając na uwadze jego wartość rzeczywistą. W myśl art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy (...) wysokość szkody ustala się na podstawie kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; przy czym jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy nie wynika aby w okresie jednego roku nastąpiło jakiegokolwiek zużycie techniczne budynku powoda. Stąd też nie zachodziła podstawa do pomniejszenia odszkodowania o stopień zużycia technicznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2016r., IV CSK 44/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 stycznia 2018r., sygn. akt I ACa 253/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt I. ACa. 233/12).

Sąd Okręgowy zgadza się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, iż wykładnia językowa art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych jest oczywista. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 października 2016r. (IV CSK 44/16), z art. 68 ust. 1 pkt 2 in fine wynika, że jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Wykładnia językowa tego przepisu jest oczywista i nie wymaga stosowania innych metod interpretacji, zgodnie z regułą clara non sunt interpretanda. Natomiast twierdzenie pozwanej, że należało uwzględnić również faktyczne zużycie budynku istniejące w dniu rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, jest związane z ustaleniem wartości tego budynku i w konsekwencji sumy ubezpieczenia.

Powyższe oznacza, iż faktyczne zużycie budynku uwzględnia się przy ustalaniu wysokości odszkodowania, tylko wtedy gdy zużycie nastąpiło od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu do dnia powstania szkody, z czym w niniejszej sprawie nie mieliśmy do czynienia.

Zdaniem Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej nie zachodzi sytuacja, co do której wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 listopada 2015r. Sąd Najwyższy w powołanej uchwale dokonywał wykładni przepisu art.68 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jednakże ostatecznie, wyraźne stanowisko zajął tylko w odniesieniu do postanowień art.68 ust. 1 pkt 1, wskazując iż ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy, naprawy lub remontu budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku; odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. W sprawie niniejszej budynek powoda został odbudowany stąd też postanowienia art.68 ust. 1 pkt 1 nie są stosowane.

Niezależnie od powyższego, mając na uwadze stanowisko pozwanego zaprezentowane już w odpowiedzi na pozew, zdaniem Sądu zaskarżony wyrok winien ulec modyfikacji w zakresie zaliczenia podatku VAT od kosztów robocizny na poczet należnego powodowi odszkodowania, który zgodnie z wyliczeniami biegłej T. T. wyniósł 975,30 zł. Z zeznań powoda złożonych w sprawie sygn. akt I C 577/16 Sądu Rejonowego w Augustowie, wynika iż odbudowa budynku gospodarczego nastąpiła metodą gospodarczą przy pomocy rodziny i sąsiadów. Nie była wystawiana żadna faktura VAT i powód nie miał obowiązku zapłaty podatku VAT w wysokości 23%. Dlatego też zdaniem Sądu Okręgowego należne powodowi odszkodowanie winno być pomniejszone o kwotę 975,30 zł.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy na zasadzie art.386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1., pomniejszając zasądzone odszkodowanie o kwotę 975,30 zł – do kwoty 11 429,90 zł, oddalając apelację w pozostałym zakresie.

W zakresie kosztów procesu zarówno przed Sądem I jak i II instancji, mając na uwadze fakt, iż powód wygrał sprawę w 92%, Sąd orzekł na podstawie art.100 zd. 2. k.p.c. obciążając nimi pozwanego w całości.

SSO Alicja Wiśniewska SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Cezary Olszewski